

PROTEA, “Vlaams-Zuidafrikaanse Kontaktclub”, vereniging gesticht in 1977 met als doel de contacten tussen Vlaanderen en blank-Zuid-Afrika te bevorderen.

Deze vereniging is wat betreft ideologie moeilijk te duiden, gezien de heterogene samenstelling van de groep stichtende leden en de verschillende belan-

gen die zij vertegenwoordigden. Het bestuur bestond uit **André Vlerick** (voorzitter tot zijn dood op 3 december 1990), **Guido Bosteels** (secretaris), **Leo Rochtus** (penningmeester), **Valeer Portier**, **Fr. Boey**, **Willem Mesotten**, **Wim Jorissen**, **Karel van den Bossche** en **H. Plaizier**.

Er waren 142 stichtende leden, allen afkomstig uit de politieke, financiële of maatschappelijke elite in Vlaanderen. Hieronder waren 46 parlamentsleden, waarvan 18 senatoren van de **Christelijke Volkspartij**, 7 van de **Partij voor Vrijheid en Vooruitgang**, 6 van de **Volksunie** (VU) en 12 VU-volksvertegenwoordigers. Deze groep had in 1976 reeds de interparlementaire vereniging België-Zuid-Afrika opgericht. Vierenveertig van de 142 stichtende leden waren ondernemers of beheerders van vennootschappen die rond het Antwerpse geconcentreerd waren en vaak belangen in de diamanthandel hadden (**Rochtus**, **Dries Vlerick**, **Jean Teyssen**, **André Monteyne**). Verschillende leden kwamen ook uit de traditionele V.B.; **Jozef van Overstraeten** (**Vlaamse Toeristenbond – Vlaamse Automobilistenbond**), **Portier** (**Algemeen Nederlands Zangverbond**), **Clem de Ridder** (**Davidsfonds**), **Anton van Wilderode**, **Walter van Beselaere**, **André Demedts**, **Jozef Coenen**, **Karel Dillen** (**Were Di, Vlaams-Nationale Partij**), **Oswald van Ootegehem**, **Hilaire Lahaye** (**Partij voor Vrijheid en Vooruitgang**), **Jan Nuyts** (*'t Pallieterke*), **Paul Martens** (**Belgische Radio en Televisieomroep**), **Arthur de Bruyne**, **Willem Melis** (ex-**Verdinaso**),

Frans Wildiers en Karel Bogaert. Andere leden droegen vaak hoge officiële ambten als **Renaat Verheyen** (procureur-generaal van het Antwerpse hof van beroep), **Marcel Vancoppenolle** (voorzitter Antwerpse arbeidshof), ereluitenant-generaal **Deneve** van de rijkswacht, en **Herman Candries** (woordvoerder van de legerstaven). Latere leden waren onder meer **Piet van Waeyenberge**, **August de Boodt** (oud-minister), **Piet van Brabant**, **Raoul Vreven** (minister van staat), **André Dua**, **Andries Bogaert**, **Aloïs Sledsens** en **Willy Persyn**. Overigens behoorden ook 37 van de belangrijkste stichtende leden tot de **Groot-Nederlandse Orde van den Prince**.

In haar stichtingsakte stelde Protea zich ten hoofddoel het verschaffen van 'objectieve' informatie over Zuid-Afrika, als tegengewicht voor de 'foutieve' berichtgeving door de westerse media. Volgens Protea werd die media namelijk gemanipuleerd door 'sovjetpropaganda', aangezien het "Russisch imperialisme" de economisch zo belangrijke Kaaproute op het oog had, en daarom op een "gedeelte van onze idealistische jongeren" een "hersenspoeling op grote schaal" trachtte uit te voeren. Dezelfde stichtingsakte stelde dat de westerse media de situatie van de zwarten in Zuid-Afrika systematisch erger voorstelde dan de werkelijkheid, aangezien hun levenstandaard volgens Protea hoger lag dan elders in Afrika, en de zwarte Zuid-Afrikanen ook een "veel grotere vrijheid van mening en van het gesproken en geschreven woord dan in de rest van Afrika" kenden. De westerse media hanteerden "de gelijkheidsmythe die in West-Europa opgeld maakt" en trokken de foutieve conclusie dat het de schuld van de blanken was dat "de zwarten sociaal-economisch en cultureel niet op het peil van de blanken staan". Protea was gekant tegen een oplossing voor Zuid-Afrika waarin "een smeltkroes" zou ontstaan, "waarbij de volkeren het recht ontzegd wordt zichzelf te blijven, met eigen taal en cultuur". Dergelijke "veelvolkige staten zonder een centrale unitaire regering" waren immers "een bron van bestendige konflikten". Het was daarom belangrijk de band met blank Zuid-Afrika aan te halen: "Waar we zien dat volkeren verwant naar afstamming en cultuur, zoals de Oost-Europese volkeren, de Arabieren, de zwarte landen van Afrika, en andere zich in blokken aansluiten om hun gemeenschappelijke belangen te verdedigen, is het goed dat de volkeren van Westerse afstamming dit eveneens doen." Om de politieke, culturele en economische betrekkingen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika te bevorderen, trachtte Protea druk uit te oefenen om de opheffing van de internationale sancties en boycotten tegen Zuid-Afrika te bekomen.

Om haar informatie te verspreiden gaf Protea naast verschillende publicaties de maandelijkse *Nieuwsbrief* uit (oktober 1985 – juni 1992), en het twee-

maandelijkse tijdschrift *Protea*. Vlaams-Zuidafrikaanse kontaktklub (vanaf augustus 1982).

Na het verdwijnen van het apartheidsregime hief de organisatie zichzelf in juni 1992 op, naar eigen zeggen, omdat "objektieve informatie over Zuid-Afrika nu in talrijke kanalen gevonden kan worden". Aangezien men wel wilde blijven ijveren voor de "versterking van de Zuidafrikaanse-Nederlandse Kultuurgemeenschap", sloot het Protea-bestuur zich aan bij de Vlaams-Zuidafrikaanse Cultuurstichting. De leden werd opgeroepen hetzelfde te doen.

NICO WOUTERS